

[Hans Rasmussen.]

principielle standpunkt. Jeg tror også, det er det principielle standpunkt, Dansk Arbejdsgiverforening indtager. Derimod er man gået en anden og helt ny vej. Vi får forlænget overenskomsterne. Ja vel, men vi får samtidig gennemført forbedringer, som fagbevægelsen lægger megen vægt på. Samtidig indgår denne forlængelse af overenskomsterne i rækken af andre lovforslag, som gør det hele til en samlet og afbalanceret løsning.

Når man i arbejdsgiverkredse, stærkt støttet af oppositionen, kunne tænke sig gennemført en almindelig lønpause i samfundet, kan dette jo ikke ligefrem kaldes en begunstiggelse, som vi må ønske fremmet for lønmodtagerne, selv om en sådan tanke kan være motiveret med, at vi skal passe på vor konkurrencedygtighed ved at sørge for, at det lønniveau, der eksisterer, står i et passende forhold til produktionens størrelse. Det er en betragtning, der selvfølgelig er en god portion logik i. På den anden side må man også være klar over, at når der over for lønmodtagerne rejses signaler til lønpause, vil det øjeblikkelig fra lønmodtagernes side blive besvaret med andre krav, f. eks. krav om pris- og avancementstop og en almindelig udbyttebegrænsning. Her kan suppleres med andre fra lønmodtagerne rejste krav over for lovgivningsmagten, og de kan ikke fejles af bordet med bemærkninger om, at det frie erhvervsliv nu engang trives bedst under så frie former som muligt, og at dette igen vil gavne arbejderne mest. Det kan vistnok være vanskeligt at overbevise dem om, at de skulle være de eneste, på hvem der nødvendigvis så stærkt må lægges et bånd.

Et af de farligste områder, en lovgivningsmagt kan bevæge sig ind på, er det, der vedrører indtjeningen. Med disse lovforslag, og særlig med forslaget om forlængelse af kollektive overenskomster, er vi sikkert inde i en udviklingsperiode, hvor de to parter på arbejdsmarkedet ikke bare kan henvise til, at det drejer sig om et principielt problem, og at det er et spørgsmål, som organisationerne på arbejdsmarkedet selv må klare, især ikke når det gang på gang har vist sig, at man ikke ved egen hjælp, endog ikke ved forligsmandens hjælp,

har kunnet skabe enighed om nye overenskomster.

Jeg erkender, at det er et dristigt skridt, regeringen her foretager, men det er bedre stemmende med mine synspunkter vedrørende regeringsindgreb end ophøjelse af et af arbejderne eller arbejdsgiverne forkastet mæglingsforslag til lov.

Det ville ikke være nogen god fremgangsmåde at foregøgle de to parter på arbejdsmarkedet, at de selv har retten til at ordne deres egne sager, hvis lovgivningsmagten, i samme øjeblik et mæglingsforslag blev forkastet af en af parterne, fordi man følte, det ikke gav dem tilstrækkeligt, ophøjede mæglingsforslaget til lov. Her må enhver kunne se, at en tilsidesættelse af en demokratisk afstemning på ingen måde kan sammenlignes med det lovforslag, som regeringen har fremsat til forlængelse af overenskomsterne.

Nu er der ingen tvivl om, at Dansk Arbejdsgiverforening, der jo er en væsentlig faktor på arbejdsmarkedet, har en ikke ringe andel af skylden for den udvikling, som arbejdsmarkedets løn- og arbejdsproblemer for tiden er inde i. Dansk Arbejdsgiverforenings hovedbestyrelse forsøgte under overenskomstsituationen i 1961 at optræde som vogter af landets økonomiske liv, trods det at det alene må tilkomme regeringen og lovgivningsmagten at tage det fulde ansvar for den økonomiske politik. Det er vist vanskeligt at optræde som politibetjent i en sådan økonomisk politik. Det samme gjorde sig gældende i den situation, vi er i, hvor Dansk Arbejdsgiverforening under de løbende forhandlinger ikke på nogen måde var til at få i tale, når det drejede sig om de generelle kravsløsning. Man havde end og forud givet sine underorganisationer et forbud mod de mindste lønindrømmelser, og en sådan politik måtte selvfølgelig give bagslag. Selv om regering og lovgivningsmagt ville have tilstræbt en helhedsløsning på det økonomiske område, havde der alligevel været muligheder for en fri afgørelse mellem de to parter på arbejdsmarkedet, og en sådan kunne være indpasset i en ordning, for så vidt man med tilstrækkelig forsigthed havde kunnet behandle krav og modkrav over for hinanden.

Jeg vil ikke påstå, at det er nogen heldig